Reperensiya Para sa *Workbook sa Tigom nga Kinabuhi ug Ministeryo*

SEPTIYEMBRE 7-13

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | EXODO 23-24

"Ayawg Sunda ang Kadaghanan"

(Exodo 23:1) "Ayaw pagpakaylap ug dili tinuod nga balita. Ayawg tabangi ang daotan pinaagi sa paghatag ug bakak nga testimonya.

***w18.08* 4 ¶7-8**
Tinuod ba nga Impormasyon ang Imong Nabatonan?

7 Hilig ka bang mag-email ug mag-text sa imong mga higala ug kaila? Dihang makakita kag bag-ong balita sa media o makadungog ug eksperyensiya, gibati ba nimo nga sama kag reporter nga gustong makauna sa pagpahibalo sa eksayting nga balita? Sa dili ka pa mag-text o mag-email, pangutan-a ang kaugalingon: 'Segurado ba ko nga tinuod ni nga impormasyon?' Kon dili ka segurado, posibleng makapakaylap kag sayop nga impormasyon sa mga igsoon. Busa kon nagduhaduha ka, i-click ang delete, dili ang send.

8 May lain pang kapeligrohan sa pagpasa dayog e-mail ug text. Sa pipila ka nasod, gilimitahan o gidili ang atong buluhaton. Tingali, ang mga oposer nianang mga nasora tinuyong magpakaylap ug mga balita aron mahadlok ta o magduda sa usag usa. Konsideraha ang nahitabo sa kanhing Soviet Union. Ang mga secret police, nga nailhang KGB, nagpakaylap ug estorya nga gitraydor kuno sa pipila ka prominenteng mga brader ang katawhan ni Jehova. Daghan ang mituo, ug ingong resulta, mibiya sila sa organisasyon ni Jehova. Pagkamakapaguol! Maayo na lang kay daghan nila ang mibalik sa ulahi. Pero, ang pipila wala na gyod mobalik ug nadaot ang ilang pagtuo. (1 Tim. 1:19) Unsa-on nato paglikay nianang peligrosong resulta? Ayaw pagpakaylap ug negatibo o dili kasaligang impormasyon. Ayaw dayog tuo sa tanan nimong madunggan. Seguroang nahibalo ka sa tinuod nga impormasyon.

(Exodo 23:2) Ayawg sunda ang kadaghanan sa paghimog daotan, ug ayaw paghatag ug testimonya nga magtuis sa hustisya aron pahimut-an ang kadaghanan.

***it*-1 11 ¶4**
Aaron

Angayng matikdan nga sa iyang tulo ka sala nga nahimo, si Aaron dili mao ang utok sa sayop nga buhat kondili nagtugot sa mga pagpit-os o impluwensiya sa uban sa pagpatipas kaniya gikan sa matarong nga dalan. Ilabina sa iyang unang sala, iya untang mapadapat ang prinsipyo nga nagpaluyo sa sugo: "Dili ka mosunod sa panon sa katawhan alang sa daotang katuyoan." (Ex 23:2) Bisan pa niana, sa ulahi ang iyang ngalan gigamit sa Kasulatan sa dungganong paagi, ug ang Anak sa Diyos, panahon sa iyang pagkinabuhi sa yuta, nag-ila sa pagkalegal sa pagkasaserdote ni Aaron.—Sal 115:10, 12; 118:3; 133:1, 2; 135:19; Mat 5:17-19; 8:4.

(Exodo 23:3) Ayaw pagpihigpihig sa kaso sa tawong pobre.

***it*-2 608 ¶5**
Pagkabuta

Ang pagtuis sa hustisya pinaagig korapsiyon gisimbolohan sa pagkabuta, ug sa makadaghan ang Balaod nagtambag batok sa paghiphip, mga gasa, o pagpihig, sanglit ang maong mga butang makapabuta sa usa ka maghuhukom ug makapugong kaniya sa pagpadapat ug dilimapihigong hustisya. "Ang hiphip makapabuta sa mga tawong tin-awg panan-aw." (Ex 23:8)

“Ang hiphip magabuta sa mga mata sa mga maalamon.” (Deu 16:19) Ang usa ka maghuhukom, bisan tuod siya matarong ug masinaboton, mahimong sa tinuyo o sa dili-tinuyo maimpluwensiyahan sa gasa niadtong nalangkit sa kaso. Gihatagan ug pagtagad sa balaod sa Diyos ang makapabuta nga epekto dili lamang sa usa ka gasa kondili usab sa emosyon, kay kini nagingon: “Dili ka magpihigpihig sa timawa, ug dili mo palabihon ang dakong tawo.” (Lev 19:15) Busa, tungod sa pagsimpatiya o sa tinguha nga paboran sa kadaghanan, ang usa ka maghuhukom dili angayng magpakanaog sa iyang hukom batok sa mga adunahan tungod lamang kay sila adunahan.—Ex 23:2, 3.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Exodo 23:9) “Ayawg daogdaoga ang langyawng residente. Nahibalo mo sa kinabuhi sa usa ka langyaw, kay kaniadto kamo langyawng residente sa Ehipto.

***w16.10* 9 ¶4**
Ayaw Kalimti ang Pag-abiabi sa mga Estranyo

4 Imbes sugoon ang mga Israelinhon nga tahoron ang mga langyaw, giawhag sila ni Jehova sa pagpakitag empatiya. **(Basaha ang Exodo 23:9.)** Sila “nahibalo sa [kahimtang] sa langyaw nga pumoluyo.” Bisan sa wala pa sila maulipon, ang mga Hebreohanon lagmit gilikayan sa mga Ehiptohanon tungod sa ilang rasa o relihiyon. (Gen. 43:32; 46:34; Ex. 1:11-14) Pait kaayo ang kinabuhi sa mga Israelinhon ingong mga langyaw, busa gidahom ni Jehova nga trataron nila ang langyaw nga ‘sama sa lumad’ taliwala nila. —Lev. 19:33, 34.

(Exodo 23:20, 21) “Magpadala kog anghel nga mag-una ninyo aron bantayan mo diha sa dalan ug dad-on sa dapit nga akong giandam. **21** Paminawa ug tumana ninyo ang iyang isulti. Ayaw siyag supaka kay dili niya pasayloon ang inyong kalapasan, kay ang akong ngalan naa niya.

***it*-2 375**
Miguel

1. Ang bugtong balaang manulonda gawas kang Gabriel nga ginganlan sa Bibliya, ug ang bugtong gitawag nga “arkanghel.” (Jud 9) Unang makita ang ngalan diha sa ikanapulong kapitulo sa Daniel, diin si Miguel gihubit ingong “usa sa mga labawng prinsipe”; siya miabot aron sa pagtabang sa usa ka mas ubos nga manulonda nga gipakigbatokan sa “prinsipe sa gingharian sa Persia.” Si Miguel gitawag nga ‘ang prinsipe sa katawhan ni Daniel,’ ‘ang dakong prinsipe nga nagbarog alang sa mga anak sa katawhan ni Daniel.’ (Dan 10:13, 20, 21; 12:1) Kini nagpakita nga si Miguel mao ang manulonda nga nagtultol sa mga Israelinhon latas sa kamingawan. (Ex 23:20, 21, 23; 32:34; 33:2) Nagpaluyo niini nga panghinapos mao ang kamatuoran nga “si Miguel nga arkanghel may panagbingkil sa Yawa ug nakiglalis bahin sa lawas ni Moises.”—Jud 9.

Pagbasa sa Bibliya

(Exodo 23:1-19) “Ayaw pagpakaylap ug dili tinuod nga balita. Ayawg tabangi ang daotan pinaagi sa paghatag ug bakak nga testimonya. **2** Ayawg sunda ang kadaghanan sa paghimog daotan, ug ayaw paghatag ug testimonya nga magtuis sa hustisya aron pahimut-an ang kadaghanan. **3** Ayaw pagpihigpihig sa kaso sa tawong pobre. **4** “Kon imong makit-an ang nasaag nga torong baka o asno sa imong kaaway, angay nimo kining ibalik kaniya. **5** Kon imong makita ang asno niadtong nagdumot nimo nga nalup-og tungod sa kabug-at sa karga niini, ayaw kinig pasagdi o biyai. Tabangi siya sa pagkuha sa karga niini. **6** “Ayawg tuisa ang hustisya dihang maghukom sa kaso sa tawong pobre. **7** “Likayi nga maapil sa bakak nga akusasyon, ug ayawg patya ang inosente ug ang matarong, kay dili nako ipahayag nga matarong ang daotan. **8** “Ayaw pagdawat ug hiphip, kay

ang hiphip makapabuta sa mga tawong tinawg panan-aw ug makatuis sa pulong sa mga tawong matarong. 9 “Ayawg daogdaoga ang langyawng residente. Nahibalo mo sa kinabuhi sa usa ka langyaw, kay kaniadto kamo langyawng residente sa Ehipto. 10 “Tamni ang imong yuta ug tigoma ang mga abot niini sulod sa unom ka tuig. 11 Apan sa ikapitong tuig ayaw kinig tamni ug pasagdi lang kini. Bisan unsay motubo niini kaonon sa mga pobre sa inyong katawhan, ug ang ilang salin kaonon sa ihalas nga mga mananap. Kini ang imong buhaton sa imong ubasan ug kaolibohan. 12 “Buhata ang imong buluhaton sulod sa unom ka adlaw; apan sa ikapitong adlaw ayaw pagtrabaho aron makapahulay ang imong torong baka, asno, mga ulipon, ug ang langyawng residente. 13 “Tumana gyod ang tanan nakong giingon kaninyo, ug ayaw gyod ninyo hisgoti ang ngalan sa ubang diyos; dili kini angayng madungog gikan sa inyong baba. 14 “Katulo sa usa ka tuig, magsaulog mog pista para nako. 15 Saulogon ninyo ang Pista sa Tinapay nga Walay Pangpatubo. Mokaon mog tinapay nga walay pangpatubo sulod sa pito ka adlaw, sumala sa akong gisugo ninyo, sa gitakdang panahon sa bulan sa Abib, kay nianang panahona migawas mo sa Ehipto. Ayaw mog atubang nako nga walay dala. 16 Saulogon sab ninyo ang Pista sa Pagpangani sa unang hinog nga mga bunga sa inyong paghago gikan sa inyong gipugas sa uma, mao man usab ang Pista sa Pagpanghipos sa Abot sa kataposan sa tuig, dihang hiposon ninyo gikan sa uma ang bunga sa inyong mga paghago. 17 Katulo sa usa ka tuig, ang tanang lalaki moatubang sa matuod nga Ginoo, si Jehova. 18 “Ayawg itanyag ang dugo sa akong halad uban ang bisan unsa nga may pangpatubo. Ug ang tambok nga ihalad kanako sa akong mga pista dili angayng pabuntagan. 19 “Dad-a sa balay ni Jehova nga imong Diyos ang labing maayo sa unang hinog nga mga bunga sa imong yuta. “Ayawg lat-i ang nating kanding sa gatas sa inahan niini.

SEPTIYEMBRE 14-20

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | EXODO 25-26

“Ang Pinakaimportanteng Butang sa Tabernakulo”

(Exodo 25:9) Himoa ninyo kana, ang tabernakulo ug ang tanang butang niini, nga sundon gyod ang sumbanan nga akong ipakita kanimo.

***it*-1 181**
Arka sa Pakigsaad

Sumbanan ug Disenyo. Ang unang gihatag ni Jehova kang Moises sa dihang gisugo siya sa paghimo sa tabernakulo mao ang sumbanan ug disenyo sa Arka, sanglit kini mao gayod ang panguna ug hinungdanon kaayong butang sa tabernakulo ug sa tibuok kampo sa Israel. Ang kaban mismo misukod ug 2.5 ka maniko ang gitas-on, 1.5 ka maniko ang gilapdon, ug 1.5 ka maniko ang gihabogon (mga 111 × 67 × 67 sm; 44 × 26 × 26 pul.). Kini hinimo gikan sa kahoyng akasya nga hinaklapan ug lunsayng bulawan sa sulod ug sa gawas. Ang artistikong “ribete nga bulawan” nagsilbing dayandayang lukong “libot niana.” Ang ikaduhang seksiyon sa Arka, ang tabon niini, hinimo gikan sa solidong bulawan, dili lamang sa kahoy nga hinaklapan ug bulawan, ug kini parehog sukod sa bug-os nga gitas-on ug gilapdon sa kaban. Sa ibabaw niini nga tabon lig-ong gipahiluna ang duha ka sinalsal nga kerubin nga bulawan, nga nag-atubang sa usag usa diha sa isigkatumoy, nga ang mga ulo niini nagduko ug ang mga pako nagbukhad pataas ug nagtabon sa Arka. (Ex 25: 10, 11, 17-22; 37:6-9) Kini nga tabon gitawag usab nga “lingkoranan sa kaluoy” o “tabon sa

pagpasig-uli."—Ex 25:17; Heb 9:5, *ftn sa Rbi8;* tan-awa ang TABON SA PAGPASIG-ULI.

(Exodo 25:21) Ibutang ang tabon sa Kaban, ug isulod sa Kaban ang Pamatuod nga akong ihatag kanimo.

***it*-1 182 ¶3**
Arka sa Pakigsaad

Ang Arka nagsilbing usa ka balaang tipiganan aron matipigan ang sagradong mga pahinumdom o pamatuod, nga ang pangunang mga sulod niini mao ang duha ka papan sa pagpamatuod o ang Napulo ka Sugo. (Ex 25:16) Ang "tibod nga bulawan nga may mana ug ang sungkod ni Aaron nga nanalingsing" gidugang sa pagsulod sa Arka apan sa ulahi gikuha sa wala pa tukora ang templo ni Solomon. (Heb 9:4; Ex 16:32-34; Num 17:10; 1Ha 8:9; 2Cr 5:10) Sa wala pa mamatay si Moises, siya mihatag ug usa ka kopya sa "basahon sa balaod" ngadto sa Levihanong mga saserdote uban ang mga instruksiyon nga kini angayng tipigan, dili sa sulod kondili 'sa kilid sa arka sa pakigsaad ni Jehova nga inyong Diyos, . . . ingong saksi didto batok kanimo.'—Deu 31:24-26.

(Exodo 25:22) Ako magpakita ug makigsulti nimo sa ibabaw sa tabon. Sa tunga sa duha ka kerubin nga anaa ibabaw sa kaban sa Pamatuod, akong ipahibalo nimo ang tanan nakong isugo sa mga Israelinhon.

***it*-1 182 ¶4**
Arka sa Pakigsaad

Nalangkit sa presensiya sa Diyos. Ang Arka nalangkit sa presensiya sa Diyos sa tibuok nga kasaysayan niini. Si Jehova misaad: "Akong ipakita ang akong kaugalingon kanimo didto ug mosulti kanimo gikan sa ibabaw sa tabon, gikan sa taliwala sa duha ka kerubin nga anaa ibabaw sa arka sa pagpamatuod." "Diha sa usa ka panganod ako magpakita ibabaw sa tabon." (Ex 25:22; Lev 16:2) Si Samuel misulat nga si Jehova "naglingkod ibabaw sa mga kerubin" (1Sa 4:4); busa ang mga kerubin nagsilbing "larawan sa karo" ni Jehova. (1Cr 28:18) Mao nga, "inigsulod ni Moises sa tolda nga tagboanan aron sa pagpakigsulti [kang Jehova], madungog niya ang tingog nga nagapakigsulti kaniya gikan sa ibabaw sa tabon nga diha sa ibabaw sa arka sa pagpamatuod, gikan sa taliwala sa duha ka kerubin; ug siya makigsulti kaniya." (Num 7:89) Sa ulahi, si Josue ug ang Hataas nga Saserdoteng si Pinehas nagpakisayod usab kang Jehova atubangan sa Arka. (Jos 7:6-10; Huk 20:27, 28) Bisan pa niana, ang hataas nga saserdote lamang ang mosulod sa Labing Balaan ug makakita sa Arka, usa ka adlaw sa usa ka tuig, dili aron makigsulti kang Jehova, kondili sa pagtuman sa seremonyas sa Adlaw sa Pagtabon-sa-Sala.—Lev 16:2, 3, 13, 15, 17; Heb 9:7.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Exodo 25:20) Ang duha ka pako sa mga kerubin magbukhad pataas nga magsalipod sa tabon. Ang mga kerubin mag-atubangay ug magyukbo diha sa tabon.

***it*-2 40 ¶1**
Kerubin

Ang mga larawan sa mga kerubin gilakip sa mga kasangkapan sa tabernakulo nga gipatindog didto sa kamingawan. Duha ka kerubin nga ginama sa sinalsal nga bulawan ang gipahimutang sa ibabaw sa isigkatumoy sa tabon sa Arka. Magkaatbang kini ug nagyukbo sa tabon nga daw nagasimba. Ang matag usa adunay duha ka pako nga gibukhad pataas ug nagpandong sa tabon nga daw nagbantay ug nagpanalipod niana. (Ex 25:10-21; 37:7-9) Dugang pa, ang pangsulod nga mga tabil sa tolda alang sa tabernakulo ug ang kortina nga nag-ulang sa Balaan gikan sa Labing Balaan binordahan ug mga larawan sa kerubin.—Ex 26:1, 31; 36:8, 35.

(Exodo 25:30) Ug butangi pirme ug halad nga tinapay ang lamesa sa akong atubangan.

***it*-2 863**
Pasundayag nga Tinapay

Kini mao ang napulog-duha ka tinapay nga gibutang sa ibabaw sa usa ka lamesa diha sa Balaan nga lawak sa tabernakulo o sa templo ug pulihan ug bag-ong mga tinapay matag Igpapahulay. (Ex 35:13; 39:36; 1Ha 7:48; 2Cr 13:11; Neh 10:32, 33) Ang literal nga Hebreohanong ngalan sa pasundayag nga tinapay maoy "tinapay sa nawong." Ang pulong nga gigamit alang sa "nawong" usahay nagkahulogang "presensiya" (1Sa 26:20), ug busa ang pasundayag nga tinapay anaa sa atubangan sa nawong ni Jehova ingong usa ka halad alang kaniya sa kanunay. (Ex 25:30, *ftn sa Rbi8*) Ang pasundayag nga tinapay gitawag usab ingong "tinapay nga linut-od" (2Cr 2:4), "mga tanyag nga tinapay" (Mar 2:26), ug ingong "mga tinapay" (Heb 9:2) lamang.

Pagbasa sa Bibliya

(Exodo 25:23-40) "Paghimog lamesa nga kahoyng akasya, nga duha ka maniko ang gitas-on, usa ka maniko ang gilapdon, ug usag tunga ka maniko ang gihabogon. **24** Haklapi kinig purong bulawan ug butangig ribete nga bulawan ang palibot niini. **25** Himoi kinig sanipa nga usa ka dapal ang gilapdon, ug himoig ribete nga bulawan ang palibot sa sanipa. **26** Paghimog upat ka argolya nga bulawan, ug ibutang kini diha sa upat ka kanto nga gitaptan sa upat ka tiil sa lamesa. **27** Ang mga argolya itaod duol sa sanipa, ug dinhi isulod ang mga yayongan aron sa pagdala sa lamesa. **28** Paghimog mga yayongan nga kahoyng akasya ug haklapi kinig bulawan, ug inyong dad-on ang lamesa pinaagi niini. **29** "Paghimo sab ug mga plato, mga kopa, ug mga pitsil ug mga panaksan nga gamiton sa pagbubo sa mga halad nga ilimnon. Kinahanglang purong bulawan kining tanan. **30** Ug butangi pirme ug halad nga tinapay ang lamesa sa akong atubangan. **31** "Pagsalsal ug tangkawan nga purong bulawan. Kinahanglan nga kini walay sinumpayan gikan sa tiilan, lawas, mga sanga, mga pungango, mga biyoos, hangtod sa mga bulak niini. **32** Unom ka sanga ang magtuybo sa tangkawan, tulo ka sanga sa matag kilid. **33** Ang matag sanga sa pikas kilid dunay tulo ka pungango nga pormag bulak sa almendras, ug ang matag pungango sal-angsal-angan ug usa ka biyoos ug usa ka bulak. Ingon sab niana ang matag sanga sa pikas kilid. Kini ang hitsura sa unom ka sanga sa lawas sa tangkawan. **34** Ang lawas sa tangkawan dunay upat ka pungango nga pormag bulak sa almendras, ug ang matag pungango sal-angsal-angan ug usa ka biyoos ug usa ka bulak. **35** Diha sa lawas sa tangkawan, dunay biyoos sa ilalom sa unang magkaatbang nga sanga, ug dunay biyoos sa ilalom sa ikaduhang magkaatbang nga sanga, ug naa poy biyoos sa ilalom sa ikatulong magkaatbang nga sanga. Kini ang pagkahimutang sa unom ka sanga sa tangkawan. **36** Kinahanglang walay sinumpayan ang tibuok tangkawan bisan sa mga biyoos ug mga sanga niini. Kini sinalsal nga purong bulawan. **37** Paghimog pito ka lampara para niini, ug dihang dagkotan ang mga lampara, mahayagan ang palibot niini. **38** Ang mga kimpit ug mga insensaryo niini kinahanglang purong bulawan. **39** Usa ka talanton nga purong bulawan ang gamiton sa paghimo sa tangkawan ug sa mga galamiton niini. **40** Seguroa nga himoon kini sumala sa sumbanan nga gipakita kanimo didto sa bukid.

SEPTIYEMBRE 21-27

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | EXODO 27-28

"Unsay Atong Makat-onan sa Besti sa mga Saserdote?"

(Exodo 28:30) Ibutang ang Urim ug ang Tumim diha sa tabon sa dughan sa paghukom,

ug kinahanglang naa kini sa ibabaw sa kasingkasing ni Aaron inig-atubang niya kang Jehova, ug kinahanglang dalhon kini pirme ni Aaron ibabaw sa iyang kasingkasing dihang maghukom siya sa mga Israelinhon sa atubangan ni Jehova.

***it*-2 1383**
Urim ug Tumim

Ang ubay-ubayng mga komentarista sa Bibliya nagtuo nga ang Urim ug ang Tumim maoy mga ripa. Kini gitawag nga "ang sagradong mga ripa" diha sa hubad ni James Moffatt sa Exodo 28:30. Gituohan sa uban nga kini maoy tulo ka piraso, ang usa gisulatan sa pulong nga "oo," ang usa gisulatan sa pulong nga "dili," ug ang lain blangko. Kini ripahon, nga maghatag ug tubag sa pangutana nga gipatungha, gawas lang kon ang blangko maoy makuha, nga niana walay ihatag nga tubag. Gituohan sa uban nga kini maoy duha ka lagpad nga bato, puti sa usa ka bahin ug itom sa pikas nga bahin. Sa dihang iitsa, kon duha ka puti ang makita, kini magkahulogan ug "oo," kon duha ka itom, kini magkahulogan ug "dili," ug kon puti ug itom, magkahulogan nga walay tubag. Sa usa ka higayon, sa dihang si Saul nagpakisayod pinaagi sa saserdote kon mopadayon ba siya sa pagsulong sa mga Filistehanon, siya wala makadawat ug tubag. Kay mibati nga adunay usa taliwala sa iyang mga tawo ang nakasala, siya mihangyo: "Oh Diyos sa Israel, ihatag ang Tumim!" Sa mga presente niadtong higayona, si Saul ug Jonatan ang nakuha; human niana, gihimo ang ripa aron sa pagpili tali sa duha. Niini nga asoy ang hangyo nga, "Ihatag ang Tumim," mopatim-awng lahi gikan sa pagripa, bisan tuod kini mahimong magpaila nga may kalambigitan tali sa duha.—1Sa 14:36-42.

(Exodus 28:36) "Paghimog usa ka sinawng plaka nga purong bulawan ug kuliti kini parehas sa pagkulit ug selyo: 'Ang pagkabalaan iya ni Jehova.'

***it*-1 75 ¶4**
Agtang

Hataas nga Saserdote sa Israel. Diha sa atubangan sa purong sa hataas nga saserdote sa Israel, sa agtang sa saserdote may usa ka plaka nga bulawan, "ang balaang ilhanan sa pagpahinungod," nga gikulit sa "mga kulit sa usa ka timbre" ang mga pulong nga "Ang pagkabalaan iya ni Jehova." (Ex 28:36-38; 39:30) Ingong pangunang hawas sa Israel sa pagsimba kang Jehova, haom nga huptang balaan sa hataas nga saserdote ang iyang katungdanan, ug kini nga sinulat magsilbing pahinumdom usab sa tibuok Israel sa panginahanglan nga kanunayng magpakabalaan diha sa pag-alagad kang Jehova. Kini usab nagsilbing usa ka nahiangay nga paglarawan sa dakong Hataas nga Saserdote, si Jesu-Kristo, ug ingong gipahinungod ni Jehova ngadto niining saserdotehanong pag-alagad nga nagtuboy sa pagkabalaan sa Diyos.—Heb 7:26.

(Exodo 28:42, 43) Paghimo sab ug mga purol nga lino aron tabonan ang ilang pribadong parte sa lawas. Maggikan kini sa bat-ang hangtod sa paa. **43** Kinahanglang isul-ob kini ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki dihang mosulod sila sa tolda nga tagboanan o dihang moduol sila sa halaran sa pag-alagad sa balaang dapit, aron dili sila makasala ug mamatay. Usa kini ka permanenteng lagda alang kaniya ug sa iyang kaliwatan.

***w08* 8/15 15 ¶17**
Pasidunggi si Jehova Pinaagi sa Pagpasundayag ug Dignidad

17 Angayng hatagag linaing pagtagad ang pagpasundayag ug dignidad sa dihang nagsimba kita kang Jehova. "Bantayi ang imong mga tiil kon ikaw moadto sa balay sa matuod nga Diyos," nag-ingon ang Ecclesiastes 5:1. Si Moises ug Josue gisugo sa paghubo sa ilang sandalyas kon anaa sa usa ka balaang dapit. (Ex. 3:5; Jos. 5:15) Kinahanglang himoon nila kadto ingong

pagpakitag pagtahod. Ang Israelinhong mga saserdote gibaoran sa pagsul-ob ug purol nga lino "aron itabon sa hubo nga unod." (Ex. 28:42, 43) Nalikayan ang kalaw-ayan samtang sila nag-alagad sa halaran. Ang matag membro sa pamilya sa usa ka saserdote angayng mosunod sa diyosnong sukdanan bahin sa dignidad.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Exodo 28:15-21) "Ipahimo sa usa ka tigborda ang tabon sa dughan sa paghukom. Kinahanglang parehas kinig materyales sa epod: bulawan, asul nga hilo, purpura nga delana, hayag-pula nga hilo, ug maayong klase nga linubid nga lino. **16** Kuwadrado kini kon pil-on, usa ka dangaw ang gitas-on ug usa ka dangaw ang gilapdon. **17** Butangi kinig upat ka laray sa mga bato. Sa unang laray: rubi, topasyo, ug esmeralda. **18** Sa ikaduhang laray: turquesa, sapiro, ug haspe. **19** Sa ikatulong laray: batong *lesh'em,* agata, ug amatista. **20** Sa ikaupat nga laray: krisolito, onyx, ug jade. Kinahanglang naa kini sa mga enggaste nga bulawan. **21** Ang mga bato motugbang sa ngalan sa 12 ka anak nga lalaki ni Israel. Ang tagsa ka bato kulitan samag selyo, nga ang matag ngalan nagrepresentar sa usa sa 12 ka tribo.

***w12* 8/1 26 ¶1-3**
Nahibalo Ka Ba?

Diin gikan ang mahalong mga bato diha sa tabon sa dughan sa hataas nga saserdote sa Israel?

Human mobiya ang mga Israelitas sa Ehipto ug nakaabot na sa kamingawan, ang Diyos nagsugo nila sa paghimo niining tabon sa dughan. (Exodo 28:15-21) Ang tabon sa dughan may mga bato nga rubi, topasyo, esmeralda, turquesa, sapiro, haspe, *leshem,* agata, amatista, krisolito, *onyx,* ug *jade.* May makuha ba gyod ang mga Israelitas nga ingon niana nga mga mutya?

Sa kapanahonan sa Bibliya, gipabilhan sa mga tawo ang mahalong mga bato ug ginegosyo kini. Pananglitan, ang karaang mga Ehiptohanon nakakuhag mga mutya gikan pa sa mga dapit nga gitawag karon nga Iran, Afghanistan, ug posible pa sa India. Ang mga minahan sa Ehipto nagpatunghag lainlaing mahalong bato. Gimonopoliya sa mga magmamando sa Ehipto ang pagmina ug mahalong mga bato sa mga dapit nga ilang gisakop. Ang patriarkang si Job naghubit kon sa unsang paagi ang iyang mga katalirongan naggamit ug mga tunel ug kanal sa ilalom sa yuta aron sa pagpangitag mga bahandi. Sa ilang mga nakubkoban, ang sapiro ug topasyo ang espesipikong gihisgotan ni Job. —Job 28:1-11, 19.

Ang asoy sa Exodo nag-ingon nga "gihukasan [sa mga Israelitas] ang mga Ehiptohanon" sa mahalong mga butang niini sa ilang pagbiya. (Exodo 12:35, 36) Busa posibleng nakuha sa mga Israelitas didto sa Ehipto ang mga bato nga gigamit diha sa tabon sa dughan sa hataas nga saserdote.

(Exodo 28:38) Anaa kini sa agtang ni Aaron, ug si Aaron ang manubag kon dunay makasala maylabot sa balaang mga butang, nga gigahin sa mga Israelinhon ingong balaang mga gasa. Kinahanglang naa kini pirme sa iyang agtang, aron mabatonan nila ang paguyon ni Jehova.

***it*-2 583 ¶7**
Pagkabalaan, Pagbalaan

Mga halad ug pagkaon. Ang mga halad ug mga tanyag gibalaan tungod kay kini gitanyag diha sa halaran nga gibalaan sumala sa paagi nga gilatid. (Mat 23:19) Ang laki nga panganayng anak sa mga baka, karnero, ug mga kanding giisip ingong balaan kang Jehova ug dili pagatubson. Kini igahalad, ug ang usa ka bahin niini mahiadto sa mga gibalaan nga mga saserdote. (Num 18:17-19) Ang unang mga bunga ug ang ikapulo maoy balaan, ingon man ang

tanang halad ug ang tanang gasa nga gibalaan alang sa pag-alagad sa sangtuwaryo. (Ex 28:38) Ang bahin nga gidawat sa mga saserdote maoy balaan ug dili mahimong kaonon niadtong dili sakop sa saserdotehanong mga panimalay, ug bisan ang mga saserdote dili makakaon sa maong mga butang samtang sila anaa sa "mahugaw" nga kahimtang. (Lev 2:3; 7:6, 32-34; 22:1-13) Ang pasundayag nga tinapay balaan usab, gibalaan.—1Sa 21:4; Mar 2:26.

***it*-2 584 ¶2**
Pagkabalaan, Pagbalaan

Mga ikapulo. Ang ikapulo sa lugas, bunga sa kahoy, ug sa panon sa mga karnero nga gilain sa mga Israelinhon giisip nga gibalaan ug dili gamiton sa ubang katuyoan. (Lev 27:30, 32) Ang usa ka pananglitan mao ang balaod bahin sa ikapulo. Kon ang usa ka tawo maggahin ug usa ka bahin ingong ikapulo, pananglitan, gikan sa iyang abot sa trigo, ug dayon siya o usa sa iyang panimalay sa dili-tinuyo magkuhag bahin niini aron gamiton sa balay, sama sa pagluto niini, ang maong tawo sad-an sa paglapas sa balaod sa Diyos labot sa balaang mga butang. Gilatid sa Balaod nga siya kinahanglang magbayad ngadto sa sangtuwaryo sa katumbas nga bili ug dugangan kini ug 20 porsiyento, gawas pa sa paghalad ug usa ka himsog nga laking karnero gikan sa panon sa kahayopan ingong halad. Busa, gihatagag dakong pagtahod ang balaang mga butang nga iya ni Jehova.—Lev 5:14-16.

Pagbasa sa Bibliya

(Exodo 27:1-21) "Paghimog halaran nga kahoyng akasya nga lima ka maniko ang gitas-on ug lima ka maniko ang gilapdon. Ang halaran kinahanglang kuwadrado ug tulo ka maniko ang gihabogon. **2** Buhatig mga sungay ang upat ka kanto niini. Gikan sa halaran hangtod sa mga sungay niini kinahanglang walay sinumpayan, ug haklapig tumbaga ang halaran. **3** Paghimog mga sudlanag abo, mga pala, mga panaksan, mga tenedor, ug mga insensaryo. Kinahanglang tumbaga ang tanang galamiton niini. **4** Paghimog parilya para sa halaran, usa ka rehasrehas nga tumbaga. Dayon butangig upat ka argolya nga tumbaga ang upat ka kanto niini. **5** Ibutang ang parilya sa ubos sa baba sa halaran, duol sa tunga sa halaran. **6** Paghimog mga yayongan nga kahoyng akasya para sa halaran ug haklapi kinig tumbaga. **7** Ipasulod ang mga yayongan diha sa mga argolya. Ang mga yayongan anha sa duha ka kilid sa halaran dihang yayongan kini. **8** Ang halaran nga imong himoon pormag kahon nga tabla ug haw-ang sa sulod. Angay kining himoon sumala sa akong gipakita kanimo didto sa bukid. **9** "Kinahanglang dunay hawanan ang palibot sa tabernakulo. Sa habagatang bahin, ang hawanan imong koralan ug kortina nga hinimo sa maayong klase nga linubid nga lino, 100 ka maniko ang gitas-on sa usa ka kilid. **10** Kini may 20 ka haligi ug 20 ka suksokanang patongan nga tumbaga. Ang mga kaw-it sa mga haligi ug ang mga pangsumpay niini maoy plata. **11** Ang koral nga kortina sa amihanang bahin may gitas-on sab nga 100 ka maniko. Kini may 20 ka haligi ug 20 ka suksokanang patongan nga tumbaga, ug dunay mga kaw-it ug pangsumpay nga plata para sa mga haligi. **12** Kinahanglang may koral nga kortina para sa 50 ka maniko nga gilapdon sa kasadpang bahin sa hawanan, ug may 10 ka haligi ug 10 ka suksokanang patongan. **13** Ang gilapdon sa hawanan sa sidlakang bahin maoy 50 ka maniko. **14** Sa usa ka kilid niini, 15 ka maniko ang koral nga kortina, nga may tulo ka haligi ug tulo ka suksokanang patongan. **15** Sa pikas kilid, 15 sab ka maniko ang koral nga kortina, nga may tulo ka haligi ug tulo ka suksokanang patongan. **16** "Ang entrada sa hawanan kinahanglang may tabil nga 20 ka maniko ang gitas-on. Ang tabil maoy hinablon nga asul nga hilo, purpura nga delana, hayag-pula nga

hilo, ug maayong klase nga linubid nga lino, ug kini may upat ka haligi ug upat ka suksokanang patongan. **17** Ang tanang haligi sa palibot sa hawanan naay mga pangsumpay ug mga kaw-it nga plata, apan tumbaga ang mga suksokanang patongan niini. **18** Ang koral sa hawanan 100 ka maniko ang gitas-on, 50 ka maniko ang gilapdon, ug 5 ka maniko ang gihabogon. Hinimo kini sa maayong klase nga linubid nga lino, ug tumbaga ang suksokanang patongan niini. **19** Ang tanang galamiton sa pag-alagad sa tabernakulo maoy tumbaga, apil ang mga ugsok sa tolda ug ang tanang ugsok sa hawanan. **20** "Sugoa ang mga Israelinhon nga dalhan ka nilag lunsay nga lana sa olibo para sa suga, aron pirmeng magsiga ang mga lampara. **21** Sa tolda nga tagboanan, sa gawas sa kortina nga duol sa kaban sa Pamatuod, paneguroon ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki nga magsiga ang mga lampara gikan sa gabii hangtod sa buntag sa atubangan ni Jehova. Usa kini ka lagda para sa mga Israelinhon nga angayng tumanon sa tanan nilang kaliwatan hangtod sa panahong walay tino.

SEPTIYEMBRE 28–OKTUBRE 4

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | EXODO 29-30

"Amot Para Kang Jehova"

(Exodo 30:11, 12) Dayon si Jehova miingon kang Moises: **12** "Dihang iphon nimo ang mga lalaking Israelinhon, ang matag usa kinahanglang maghatag kang Jehova ug lukat para sa iyang kinabuhi aron walay hampak nga modangat kanila dihang sila marehistro.

***it*-2 754**
Pagrehistro

Sa Sinai. Sa pagsunod sa sugo ni Jehova gihimo ang unang pagrehistro sa panahon sa pagkampo didto sa Sinai sa ikaduhang bulan sa ikaduhang tuig human sa Pagpanggula gikan sa Ehipto. Aron matabangan si Moises alang niini nga buluhaton, usa ka pangulo ang gipili gikan sa matag tribo aron dumalahon ang pagrehistro sa iyang tribo. Dili lamang gilista ang tanang lalaki nga 20 anyos ang edad pataas—nga mahimo nang magsundalo—kondili ang matag rehistrado gipatongan usab sa Balaod ug buhis nga tunga sa siklo ($1.10) alang sa pag-alagad sa tabernakulo. (Ex 30:11-16; Num 1: 1-16, 18, 19) Ang bug-os nga gidaghanong natala miabot ug 603,550, gawas sa mga Levihanon nga walay panulondon sa yuta. Sila dili magbayad ug buhis sa tabernakulo ug wala paapila sa pagsundalo.—Num 1:44-47; 2:32, 33; 18:20, 24.

(Exodo 30:13-15) Kini ang angayng ihatag sa tanang marehistro: tunga sa siklo nga plata sumala sa opisyal nga siklo sa balaang dapit. Ang 20 ka gerah katumbas sa usa ka siklo. Tunga sa siklo ang amot para kang Jehova. **14** Ang tanang marehistro nga nag-edad ug 20 pataas maghatag ug amot para kang Jehova. **15** Ang dato dili angayng maghatag ug labaw ug ang pobre dili angayng maghatag ug ubos sa tunga sa siklo ingong amot kang Jehova sa paglukat sa inyong kinabuhi.

***it*-1 125-126**
Amot

Ang ubang mga amot gilatid ubos sa Balaod. Sa dihang si Moises nagsenso sa mga Israelinhon, ang matag lalaki nga 20 anyos pataas kinahanglang maghatag ug "tunga sa siklo [lagmit $1.10] sumala sa siklo sa balaang dapit" ingong lukat alang sa iyang kalag. Kadto maoy "amot alang kang Jehova" aron sa pagtabon sa sala sa ilang mga kalag ug "alang sa pag-alagad sa tolda nga tagboanan." (Ex 30:11-16) Sumala sa Hudiyong historyador nga si Josephus (*The Jewish War,* VII, 218 [vi, 6]), kini nga "sagradong buhis" gibayran matag tuig human niadto.—2Cr 24:6-10; Mat 17:24; tan-awa ang PAGBUHIS.

(Exodo 30:16) Kuhaa sa mga Israelinhon ang salaping plata nga panglukat, ug ihatag kini para sa pag-alagad sa tolda nga tagboanan, aron hinumdoman ni Jehova ang mga Israelinhon ingong lukat sa inyong kinabuhi.”

***w11* 11/1 12 ¶1-2**
Nahibalo Ka Ba?

Sa unsang paagi gisuportahan sa pinansiyal ang templo ni Jehova sa Jerusalem?
Kini gisuportahan pinaagig mga buhis, sa panguna ang gibaod nga ikapulo. Apan gigamit usab ang ubang matang sa buhis. Pananglitan, sa pagtukod sa tabernakulo, gisugo ni Jehova si Moises sa pagkolektag plata nga tunga sa siklo gikan sa matag Israelinhon nga girehistro, ingong “amot alang kang Jehova.”—Exodo 30: 12-16.

Dayag nga naandan na sa matag Hudiyo nga moamot niining tinong kantidad ingong tinuig nga buhis sa templo. Kini nga buhis ang gisugo ni Jesus kang Pedro nga bayran pinaagig sensilyo nga gikuha sa baba sa isda.—Mateo 17: 24-27.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Exodo 29:10) “Karon dalha ang toreyong baka atubangan sa tolda nga tagboanan, ug ipatong ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang ilang kamot sa ulo sa baka.

***it*-1 1440 ¶1**
Kamot

Pagtapion sa mga Kamot. Gawas sa pagkupot, ang *mga kamot gitapion* diha sa usa ka tawo o sa usa ka butang tungod sa nagkalainlaing mga katuyoan. Apan ang sagad nga kahulogan sa maong buhat mao ang pagtudlo alang sa usa ka katungdanan, ang pagpakita nga ang usa ka tawo o butang gidawat, o giila, sa usa ka tinong paagi. Sa panahon sa seremonyas sa pagpahiluna-sa-katungdanan sa pagkasaserdote, si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki nagtapion sa ilang mga kamot sa ulo sa torong baka ug sa duha ka laking karnero nga ihalad, sa ingon nag-ila nga kini nga mga hayop gihalad alang kanila tungod sa ilang pagkahimong mga saserdote ni Jehova nga Diyos. (Ex 29:10, 15, 19; Lev 8:14, 18, 22) Sa dihang nagtudlo kang Josue ingong iyang sumusunod sumala sa sugo sa Diyos, si Moises nagtapion sa iyang kamot diha kang Josue, kinsa human niadto “napuno sa espiritu sa kaalam” ug busa nakahimo sa pagpanguna sa Israel sa hustong paagi. (Deu 34:9) Ang mga kamot gitapion diha sa mga tawo aron sa pagpaila nga sila makadawat ug panalangin. (Gen 48:14; Mar 10:16) Gihikap ni Jesu-Kristo o gitapion ang iyang mga kamot diha sa mga tawo nga iyang giayo. (Mat 8:3; Mar 6:5; Luc 13:13) Ang gasa sa balaang espiritu gihatag diha sa pipila ka higayon pinaagi sa pagtapion sa mga kamot sa mga apostoles. —Buh 8:14-20; 19:6.

(Exodo 30:31-33) “Isulti kini ngadto sa mga Israelinhon: ‘Magpadayon kini ingong akong balaang lana nga pangdihog hangtod sa tanan ninyong henerasyon. **32** Dili kini angayng ihaplas sa lawas sa katawhan, ug dili mo maghimog bisan unsa nga sama niinig mga sangkap. Balaan kini nga butang. Magpabilin kini ingong balaang butang para kaninyo. **33** Bisan kinsa nga maghimog haplas nga sama niini ug maghaplas niini sa dili awtorisadong tawo patyon.’ ”

***it*-1 596 ¶4**
Dinihogan, Pagdihog

Diha sa Balaod nga gihatag ni Jehova kang Moises, iyang gilatid kon unsay himoong igdidihog nga lana. Espesyal ang mga sangkap niini gikan sa piniling mga sambog—mira, humot nga kaningag, humot nga calamo, casia, ug lana sa olibo. (Ex 30:22-25) Kamatayon ang silot alang kang bisan kinsa nga maghimo niini nga sinakot ug gamiton alang sa bisan unsang ordinaryo o dili-awtorisadong katuyoan. (Ex 30: 31-33) Kini mahulagwayong nagpasundayag sa

kahinungdanon ug pagkasagrado sa pagkatudlo sa katungdanan nga gipamatud-an pinaagi sa pagdihog ug sagradong lana.

Pagbasa sa Bibliya

(Exodo 29:31-46) “Kuhaa ang laking karnero para sa pag-ordinar sa pagkasaserdote ug lat-i ang unod niini diha sa balaang dapit. **32** Sa entrada sa tolda nga tagboanan, si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki mokaon sa unod sa laking karnero ug sa tinapay nga naa sa basket. **33** Kaonon nila ang mga halad para sa pagtabon sa sala aron sa pag-ordinar kanila ingong mga saserdote ug sa pagbalaan kanila. Apan dili puwedeng mokaon niini ang dili awtorisado kay balaan kini. **34** Kon pagkabuntag dunay salin sa unod sa halad sa pag-ordinar para sa pagkasaserdote ug salin nga tinapay, sunoga kini. Dili kini angayng kaonon kay balaan kini. **35** “Ingon niini ang imong buhaton kang Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, sumala sa tanan nakong gisugo kanimo. Pito ka adlaw nimo silang ordinahan ingong mga saserdote. **36** Kada adlaw, pagtanyag ug toreyong baka ingong halad sa pagtabon sa sala, ug putlion nimo ang halaran pinaagi sa pagtanyag niini nga halad sa pagtabon sa sala, ug dihogi ang halaran aron mabalaan kini. **37** Pito ka adlaw nimong himoon ang pagtabon sa sala para sa halaran, ug balaana kini aron mahimo kining balaan kaayo nga halaran. Bisan kinsa nga mohikap sa halaran kinahanglang balaan. **38** “Kini ang imong itanyag sa halaran kada adlaw: duha ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ug padayon kining himoa. **39** Ihalad ang usa ka laking nating karnero sa buntag ug ang laing karnero pagkakilumkilom. **40** Ihalad uban sa unang laking nating karnero ang ikanapulo nga bahin sa usa ka epah nga pinong harina nga gisagol sa ikaupat nga bahin sa usa ka hin nga lana sa linubok nga olibo, ug ang halad nga ilimnon nga ikaupat nga bahin sa usa ka hin nga bino. **41** Ihalad ang ikaduhang laking nating karnero pagkakilumkilom, apil ang samang halad nga lugas ug halad nga ilimnon nga gihalad sa buntag. Ihalad kini ingong makapalipay nga kahumot, usa ka halad nga ginasunog para kang Jehova. **42** Kini nga halad nga sinunog himoon kada adlaw sa tanan ninyong henerasyon diha sa entrada sa tolda nga tagboanan atubangan ni Jehova, diin ako magpakita kaninyo aron makigsulti kanimo didto. **43** “Ako magpakita didto sa mga Israelinhon, ug ang maong dapit mabalaan pinaagi sa akong himaya. **44** Akong balaanon ang tolda nga tagboanan ug ang halaran, ug akong balaanon si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki aron mag-alagad sila nako ingong mga saserdote. **45** Mopuyo ko taliwala sa katawhan sa Israel, ug ako mahimong ilang Diyos. **46** Ug sila makaila gyod nga ako si Jehova nga ilang Diyos, ang nagpagawas kanila sa Ehipto aron mopuyo ko uban nila. Ako si Jehova nga ilang Diyos.

© 2020 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania